

ДАННИ ОТ
РЕГИСТЪРА НА БОЛНИТЕ ОТ ЗАХАРЕН ДИАБЕТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
(актуални към 01.01.2016 г.)

1. Начални данни, предоставени от НЗОК

Анализирани са общо 38 458 379 амбулаторни листове, касаещи 5 198 239 пациенти, посетили общопрактикуващи лекари и специалисти през 2015 г.

Анализираните данни са анонимни. Анонимизацията е извършена в НЗОК, от екип на НЗОК. Анонимизацията обхваща всички лични данни, касаещи пациентите, лекарите и техните практики - идентификационни номера, имена и адреси.

Данните, касаещи компенсацията на захарния диабет са извлечени от тектовите полета на амбулаторните листове с помощта на технологии за анализ на естествен език (Natural Language Processing).

Общият брой на установените болни български граждани с поставена диагноза захарен диабет в амбулаторните листове за 2015 г. е 473 192. (Забележка: за 549 пациента диагнозата захарен диабет не е поставяна като основна) Броят на амбулаторните листове, в които е поставена диагноза захарен диабет е 7 944 936.

Броят на новооткритите пациенти със захарен диабет за анализирания период е 63 421.

Броят на починалите пациенти със захарен диабет за анализирания период е 17 182.

Разпределението на болните от захарен диабет по тип на диабета и на усложненията е представено на фигура 1 и фигура 2.

E10 ИНСУИНОЗАВИСИМ ЗАХ. ДИАБЕТ

E10.0 С кома

E10.1 С кетоацидоза E10.2 С бъбречни усложнения

E10.3 С очни усложнения

E10.4 С неврологични усложнения

E10.5 С периферни съдови усложн.

E10.6 С други уточнени усложнения

E10.7 С множествени усложнения

E10.8 С неуточнени усложнения

E10.9 Без усложнения

E11 НЕИНСУИНОЗАВИСИМ ЗАХ. ДИАБЕТ

E11.0 С кома

E11.1 С кетоацидоза

E11.2 С бъбречни усложнения

E11.3 С очни усложнения

E11.4 С неврологични усложнения

E11.5 С периферни съдови усложн.

E11.6 С други уточнени усложнения

E11.7 С множествени усложнения

E11.8 С неуточнени усложнения

E11.9 Без усложнения

Фиг. 1 Разпределение на болните от захарен диабет тип 1 с усложнения на диабета

Фиг. 2 Разпределение на болните от захарен диабет тип 2 с усложнения на диабета

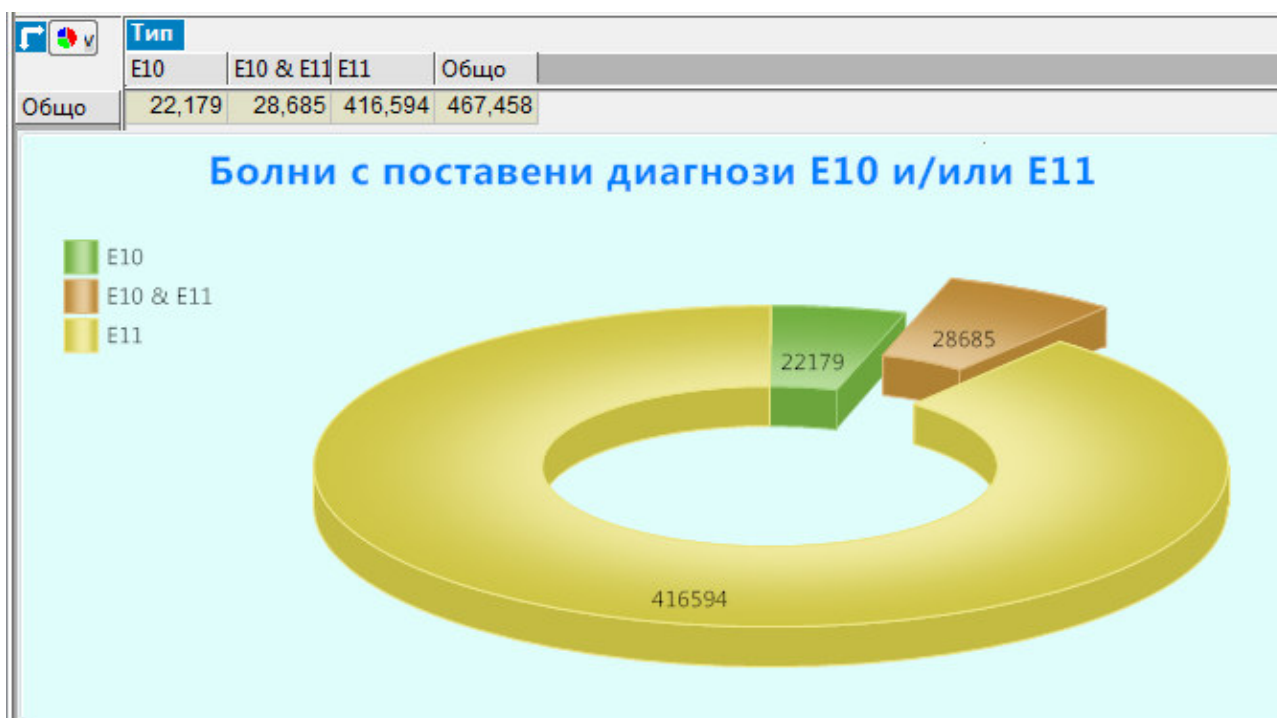
Типът на захарния диабет е определен съгласно данните от последния преглед през годината при специалист ендокринолог, ако не е извършван преглед от специалист, типът е определен съгласно последния преглед при общопрактикуващ лекар.

Следва да се има предвид, че е налице значителен брой пациенти, при които през една и съща година се срещат диагнози захарен диабет тип 1 и захарен диабет тип 2; даже има амбулаторни листове, в които са кодирани едновременно захарен диабет тип 1 и захарен диабет тип 2. Кодирането едновременно на два типа диабет при един и същ преглед е недопустимо и тези амбулаторни листове не са анализирани по отношение типа на диабета. Кодирането едновременно на тип 1 и на тип 2 захарен диабет при прегледи извършени в кратък интервал от време води до неточност при определянето типа на диабета, тъй като има преминаване от захарен диабет тип 2 към тип 1 и обратно от захарен диабет тип 2 към тип 1. От клинична гледна точка тези болни би следвало да се единици и при тях да е имало затруднение в определянето типа на диабета. При правилно поставена диагноза прехвърляне от захарен диабет тип 1 в тип 2 и обратно не следва да има.

		Диагноза_b					
Диагноза_a	E10	E11	E12	E13	E14	Общо	
E10	50,864					50,864	
E11	28,685	445,279				473,964	
E12	100	178	248			526	
E13	67	196		282		545	
E14	192	3,280	2	14	7,914	11,402	
Общо	79,908	448,933	250	296	7,914	537,301	

Фиг. 3 Брой пациенти, при които през една и съща година се срещат различни диагнози

На следващата фигура 4 е представен броят случаи, при които са поставени диагнози захарен диабет тип 1 и захарен диабет тип 2 в рамките на наблюдавания период.

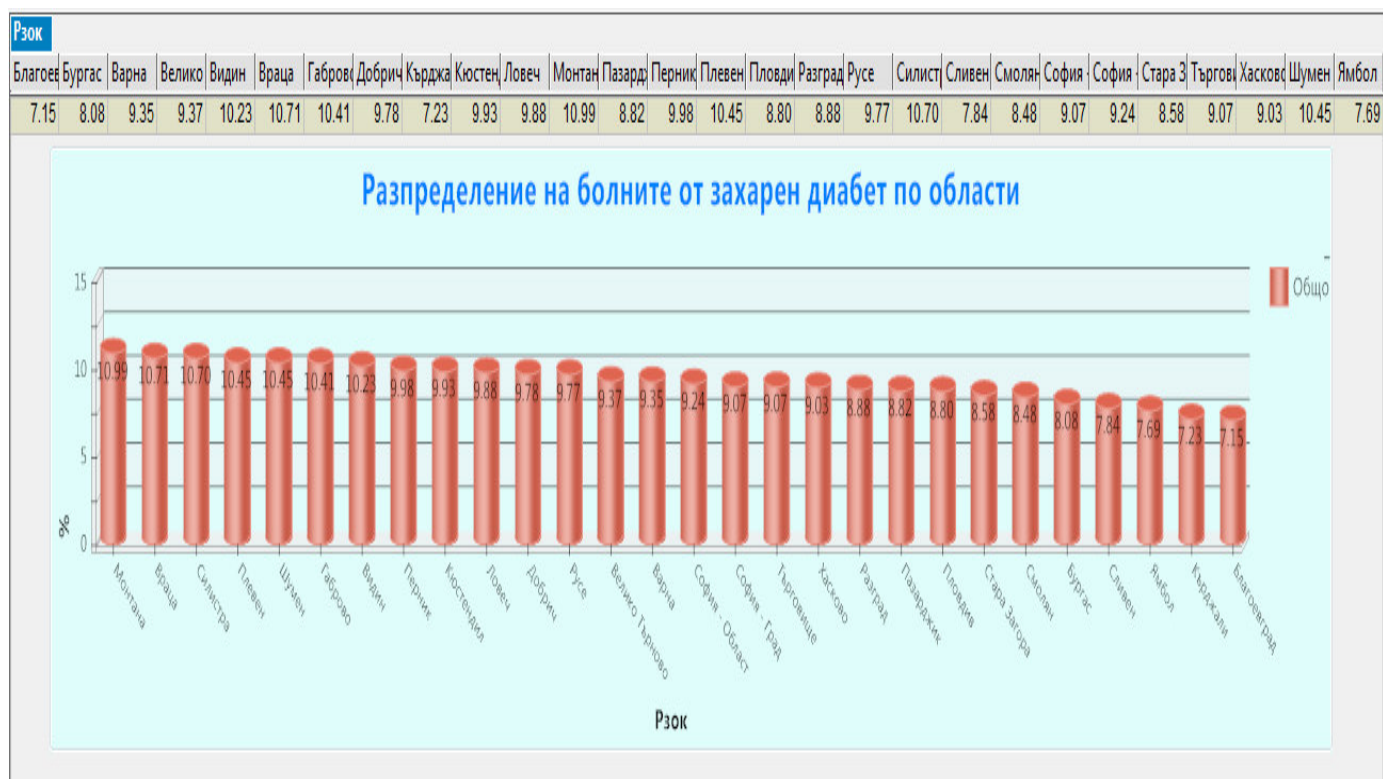
Фиг. 4

Разпределението на болните по пол и възраст е представено на фиг. 5.

Фиг.5

Разпределението на болните от захарен диабет по области през 2015 г. е показано на следващата фигура 6. Стойностите са представени в % от обърналите се за преглед осигурени лица.

Фиг. 6

На фигура 7 е представена компенсацията на диабетно болните. Критерий за разделяне на болните на компенсирани и декомпенсирани е нивото на гликирания хемоглобин съответно

под 7% и над 7%, при липса на данни за гликирания хемоглобин в текстовия блок за описание на изследванията е анализирано нивото на кръвната захар на гладно и два часа след хранване. Критерии за компенсация - кръвна захар на гладно – под 7,8 ммол/л и кръвна захар постпрандиално – под 10 ммол/л. Тъй като периодът на оценка на компенсацията е продължителен, се отчита времето, през което болният е бил компенсиран, като процент от целия период на наблюдение. Има се предвид също, че гликираният хемоглобин дава информация за компенсацията в период на до 3 месеца преди извършване на изследването. Пациентът се счита за компенсиран и за последващия период, до следващото измерване. Например пациент е бил изследван през месец януари и декември, като само стойността на гликирания хемоглобин през м. януари е била под 7%, а тази през месец декември над нормата. През месеците април и август е измерена кръвна захар на гладно съответно 8,7 ммол/л и 9 ммол/л. Тогава се счита, че пациентът е бил компенсиран само в продължение на първите три месеца на годината, което е 25 % от целия период на наблюдение. Периодите на постигната компенсация са със стъпка 10% от 0-9% до 90+ % от целия наблюдаван период. Така болният от представения пример се отнася към колоната, отговаряща на постигната компенсация в 20-29% от целия период на наблюдение. Болните са разделени също и на възрастови групи, съгласно класификацията на СЗО.

Болните, за които са установени стойности са: за кръвната захар – 303 871 и гликирания хемоглобин - 126 351. Броят на амбулаторните листове със стойности за кръвната захар са 798 841 и гликирания хемоглобин са 206 565 като общия брой е 866 674 (някои листове съдържат повече от едно измерване) за 319 455 пациенти.

		% Компенсация										
Възраст	Пол	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+	Общо
0-14		465	43	43	48	58	65	57	45	47	70	941
15-44		6769	819	855	1012	1258	1288	1337	1369	1613	1837	18157
45-59		27161	2708	2932	3643	4349	4308	4728	4958	5789	6585	67161
60-74		56289	6315	7337	8519	10725	10626	12120	13295	15096	17288	157610
75-89		22535	2906	3663	3836	5044	5132	6318	6729	7847	9427	73437
90 +		628	81	114	88	115	155	187	210	221	350	2149
Общо		113847	12872	14944	17146	21549	21574	24747	26606	30613	35557	319455

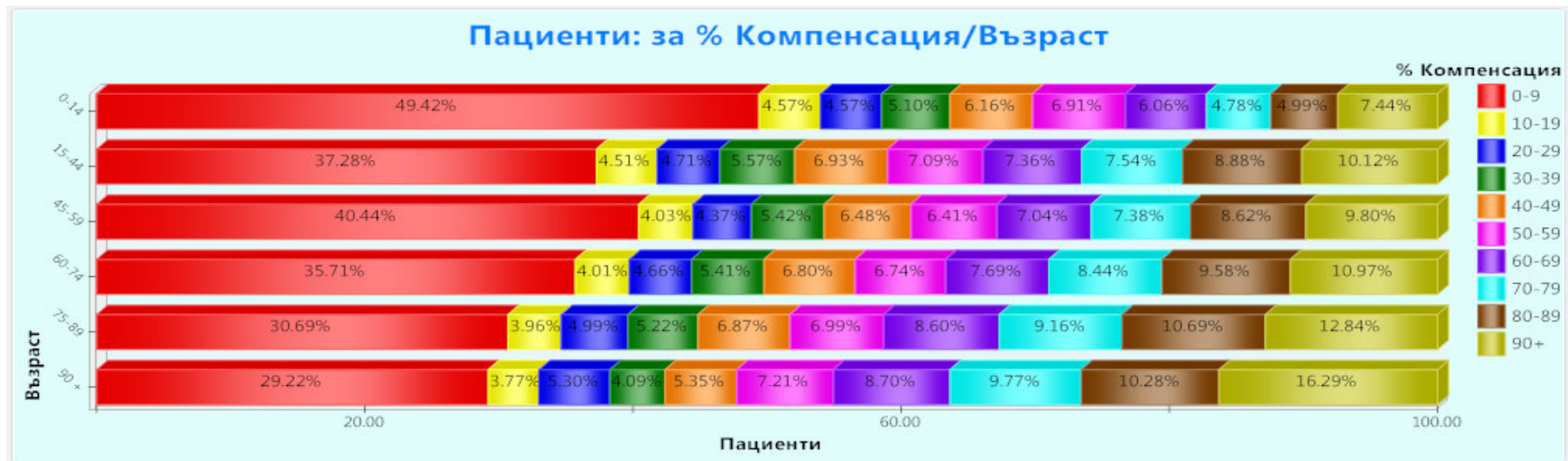

		% Компенсация										
Възраст	Пол	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90+	Общо
0-14		49.42 %	4.57 %	4.57 %	5.10 %	6.16 %	6.91 %	6.06 %	4.78 %	4.99 %	7.44 %	100.00 %
15-44		37.28 %	4.51 %	4.71 %	5.57 %	6.93 %	7.09 %	7.36 %	7.54 %	8.88 %	10.12 %	100.00 %
45-59		40.44 %	4.03 %	4.37 %	5.42 %	6.48 %	6.41 %	7.04 %	7.38 %	8.62 %	9.80 %	100.00 %
60-74		35.71 %	4.01 %	4.66 %	5.41 %	6.80 %	6.74 %	7.69 %	8.44 %	9.58 %	10.97 %	100.00 %
75-89		30.69 %	3.96 %	4.99 %	5.22 %	6.87 %	6.99 %	8.60 %	9.16 %	10.69 %	12.84 %	100.00 %
90 +		29.22 %	3.77 %	5.30 %	4.09 %	5.35 %	7.21 %	8.70 %	9.77 %	10.28 %	16.29 %	100.00 %
Общо		35.64 %	4.03 %	4.68 %	5.37 %	6.75 %	6.75 %	7.75 %	8.33 %	9.58 %	11.13 %	100.00 %

Фиг. 7

Критериите за оценка на компенсацията на захарния диабет са публикувани в *IDF Clinical Practice Guidelines*.

На следващите фигури е представена компенсацията на пациентите в различни разрези.

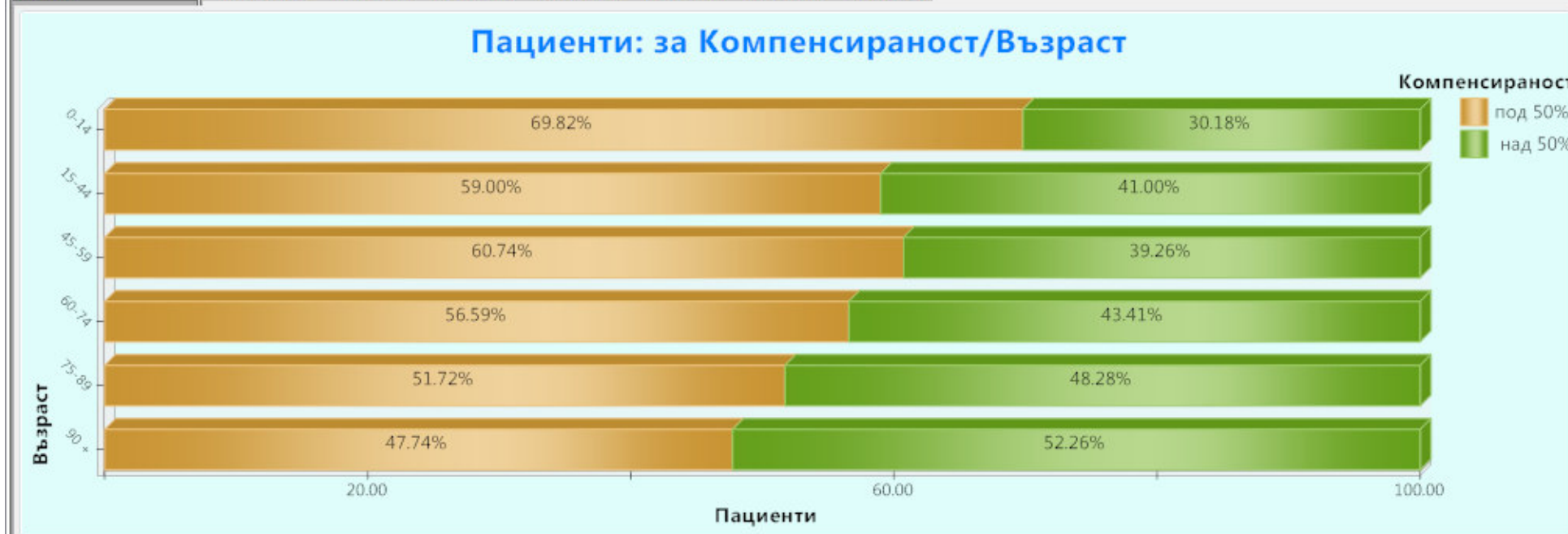

Фиг. 8

Фиг. 9

Компенсир	Възраст						Общо
	0-14	15-44	45-59	60-74	75-89	90 +	
под 50%	69.82 %	59.00 %	60.74 %	56.59 %	51.72 %	47.74 %	56.46 %
над 50%	30.18 %	41.00 %	39.26 %	43.41 %	48.28 %	52.26 %	43.54 %
Общо	100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %	100.00 %

Фиг. 10